

*Бреславець Н. О.,
Блинова І. А.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова
(м. Київ, Україна)*

ПРОФОРІЄНТАЦІЙНИЙ ІНШОМОВНИЙ ЗМІСТ ВИШІВСЬКОЇ ОСВІТИ: ТРАДИЦІЇ, ІННОВАЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ

Зазначимо, що сучасна вища освіта для посилення конкурентоспроможності фахівців на ринку праці, що динамічно змінюється, підвищує увагу до навчання іноземної мови в контексті професійного, ділового і соціального напрямків. Процеси, які відбуваються в сучасному світовому співтоваристві, демократизація соціокультурного простору українського суспільства, конфлікти і розбіжності, що періодично виникають з політичних, національних, релігійних та інших питань в різних регіонах земної кулі, висувають нові вимоги до національної системи вищої освіти в плані формування і розвитку багатомовної комунікативної особистості професіонала, здатної долати кризові ситуації, орієнтованої на ділову, конструктивно-перетворювальну діяльність.

Мета цієї розвідки – висвітлення основ профорієнтаційного навчання, його цілей, змісту, особливостей в аспекті професійної орієнтації сучасної іншомовної освіти.

Здобуваючи знання за основним фахом, студент, володіючи іноземною мовою, отримує можливість їхнього практичного застосування в професійно-комунікативній діяльності міжнародного спілкування. У цій ситуації іншомовна комунікативна компетенція набуває якості професійної, сприяє формуванню основ соціально-комунікативної, професійної, міжкультурної та інших компетенцій. Головною спільною метою мовної освіти є підготовка учнів до активного і повноцінного співробітництва в сучасному полікультурному світі засобами мови, що вивчається.

Рекомендації Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу від 18 грудня 2006 року з питань навчання протягом усього життя містять вісім ключових вимог-компетенцій:

- 1) спілкування рідною мовою;
- 2) спілкування іноземними мовами;
- 3) математична грамотність і базові компетенції в науці та технологіях;
- 4) комп'ютерна грамотність;
- 5) засвоєння навичок навчання;
- 6) соціальні та громадські компетенції;
- 7) почуття новаторства та підприємництва;
- 8) обізнаність та здатність виражати себе в культурній сфері [1].

Наголосимо: профорієнтаційна компетентність, яка формується в учнів, має на увазі здатність бачити себе в професії, мотивувати розвиток

професійно значущих якостей, властивостей і компетенцій; накопичення базових знань, вивчення сучасних тенденцій розвитку обраного професійного спрямування; набуття навичок і умінь професійної діяльності; бажання самовдосконалюватися, самовизначатися і розширювати сферу професійної діяльності.

Метою профорієнтаційного навчання іноземної мови є цілеспрямоване і системне формування комунікативної особистості в суб'єкта професійного самовизначення шляхом розвитку профорієнтаційної компетенції, яка утворюється завдяки націлюванню вже сформованих в рамках філологічної освіти компетенцій (комунікативної, ключових, професійних) на ознайомлення з різними аспектами тієї чи іншої професійної сфери [3, с. 20–23]. Профорієнтаційне навчання направлено на формування іншомовної комунікативної компетенції, що включає набуття навичок комунікацій соціально-професійного, загальнокультурного контекстів.

Студенти ЗВО, за допомогою здобутих знань за основним фахом, отримують можливість відкрити для себе потенційні орієнтири професійних сфер, які використовуються в швидко змінюваному соціумі інформаційно-комунікаційного суспільства. Як наслідок, поряд з традиційними методами навчання, пов'язаними з обробкою і продукуванням тексту (інтерв'ю, доповідь, рецензія, презентація), активними методами (дискусія, круглий стіл, пресконференція; «мозкова атака», стажування без виконання посадової ролі; програмоване навчання; ігри – ділові, імітаційні, операційні, ситуаційно-рольові, проблемно-ділові; ігрові – розігрування ролей, ігрове проєктування, рольове стажування, паратеатр, психодрама; неігрові – аналіз конкретних ситуацій, імітаційна вправа, дія з інструкцією, тренінг і под.) застосовуються високоінтелектуальні і креативні освітні мультимедійні технології (high intellectual and creative educational multimedia technologies – HICEMTs).

До останніх належать когнітивні механізми навчання, вивчення і підготовки, які вважаються пріоритетними в інтелектуально-креативному розвитку особистості, де превалюють психолого-педагогічні аспекти освітнього процесу; «компанія віртуального навчання» (the Virtual Learning Company), яка є новою мультимедійною моделлю, що сполучає процес навчання і професійної діяльності у віртуальному середовищі, максимально наближеному до реальностей життєвої і виробничої дійсності, де стирається грань між навчанням і роботою. Застосування традиційних, активних методів навчання, комп'ютерних комунікацій в системі вищої освіти сприяє переходу від предметно-орієнтованої моделі освіти до особистісно-діяльній моделі, що відповідає вимогам сучасної освітньої концепції.

Знання іноземної мови, як правило, включають до своєї структури знання мови, комунікативно-краєзнавчу, полікультурну, полілінгвістичну, комунікативно-технологічну компетенції, володіння якими надає можливість особистості вирішувати ситуаційно-професійні та соціальні проблеми, а вивчення таких дисциплін як країнознавство, стилістика, лексикологія, література створюють передумови для формування іншомовної

комунікативної компетенції, яка забезпечує «прив'язку» до конкретної професійної сфери, здійснюючи зв'язок професійно-орієнтованого суб'єкта до змісту навчання іноземної мови та навколишнього соціуму. У період навчання у ЗВО необхідно виявити точки дотику іноземної комунікативної компетенції з майбутньою професійною діяльністю; проводити відбір навчального матеріалу, знаходити теми за певним професійним спрямуванням, розробляти і вирішувати професійні проблеми, що і складатиме предметний зміст профорієнтаційного навчання.

Іноземна комунікативна компетентність – це знання всіх сфер життя держави, мова якою вивчається, що являє собою процес оволодіння знаннями про культурну і професійну різноманітність навколишнього. Сучасний фахівець має володіти високою готовністю до професійної діяльності; адаптованістю в соціальному середовищі; повинен вміти застосувати свої індивідуально-особистісні якості (толерантність, товариськість, креативність, знання, інтелект); бути здатним продуктивно спілкуватися з колегами, підлеглими, керівниками; використовувати міждисциплінарні знання, орієнтуватися в рухливих процесах, що відбуваються в суміжних областях; приймати рішення в нестандартних ситуаціях підвищеної складності, що вимагають швидких, блискавичних рішень, заснованих на знаннях, досвіді, часом – інтуїції [3, с. 20–23].

Застосування різноманітних розвивальних програм дозволить використовувати наявні навички в різних ситуаціях. Важливою фігурою в цьому аспекті є особистість педагога, який може направити дослідницьку діяльність у потрібне русло, сприяти розвитку творчого потенціалу, ініціативності, відповідальності, самостійності, мобільності, впевненості в собі. Цілеспрямована діяльність викладача, на думку переважної більшості дослідників, спрямована на формування у студентів готовності до інноваційної діяльності, що сприяє виконанню й освоєнню організаційних, інформаційно-розвивальних, координаційних, стимулюючих, проблемно-пошукових, творчих та інших функцій та сприяє досягненню необхідного результату в майбутній професійній діяльності на високому рівні.

Впровадження педагогічних інновацій, як відомо, вимагає прийняття до уваги значимість педагогічних традицій: навчальний процес повинен ефективно поєднувати досягнення сучасної науки і досвід попередніх поколінь, вміло сполучаючи традиційне та інноваційне в освітньому процесі. Традиційність в освіті має на увазі стабільність норм, зразків і правил навчання і виховання; відповідає певній соціально-економічній формації, надаючи закономірності в розвитку освіти.

Інноваційна ситуація створюється, коли зростає складність середовища проживання людей і виявляється недостатня кількість запасів знань і технологій, відповідних певній конкретній ситуації. Інновації передбачають нетрадиційні підходи створення, поширення і використання будь-якого засобу для задоволення суспільної потреби на відміну від новацій, які розробляються і впроваджуються на основі загальноприйнятих ідей,

теорії і методик. Таким чином, новації вдосконалюють традиційний, чинний підхід до процесу, інноваційний – припускає його кардинальне перетворення.

Отже, основне завдання профорієнтації полягає в «підведенні» учня до професії, придбання практико-орієнтованих умінь, формування іншомовної комунікативної компетенції, вдосконалення особистісних якостей. Реальність існуючого світу вимагає від молодого фахівця не тільки освіченості, сформованих профорієнтаційної та іншомовної комунікативної компетентностей [5], що є головним капіталом особистості, але й національної самосвідомості, інтеркультурної комунікації, культури міжнародного спілкування.

Література

1. Богданова І. М. Педагогічна інноватика: навч. посіб. О.: ТЕС, 2000.
2. Козинец Л. А. Изучение и обобщение инновационного педагогического опыта. *Научный часопис «Адукацыя і выхаванне»*. Навука: ідэі, прапановы. Минск, 2017. №9. С. 11–17.
3. Колесников А. А. Личность как субъект коммуникаций. *Язык и межкультурная коммуникация: сборник статей VI Международной научно-практической конференции 2-3 мая 2012 г.* Астрахань: Изд-во Астраханского ун-та, 2012. С. 20–23.
4. Кремень В. Феномен інновацій. *Вища освіта України: теоретичний та науково-методичний часопис*. К., 2009. С. 11–16.
5. Сысоев П. В. Языковое поликультурное образование. *Иностранный язык в школе*. 2006. №4.

*Буранова А.В.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова
(м. Київ, Україна)*

ЗАСТОСУВАННЯ ОНЛАЙН-ІНСТРУМЕНТІВ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ КРАЇНОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Поняття «лінгвосоціокультурна компетентність» є відносно новим у методиці викладання іноземних мов. Такі науковці, як І. Бачинська, Н. Бориско, В. Сафонова, С. Шукліна та ін. працюють над його вивченням.

Під лінгвосоціокультурною компетентністю Н. Бориско розуміє здатність особистості отримувати різноманітні культурологічні, лінгвокраїнознавчі/країнознавчі, соціокультурні та міжкультурні знання з метою досягнення цілей в іншомовному спілкуванні [1].

Як зазначає дослідниця Н. Кардашова, основними компонентами лінгвосоціокультурної компетентності є лінгвістична, соціокультурна, культурознавча та лінгвокраїнознавча, соціальна, лінгвокультурознавча компетентність, соціолінгвістична та країнознавча компетентності [2, с. 366].